

Co od (městských) trávníků potřebují ptáci?

Seminář na BC AV ČR, 19. 11. 2019

Jan Havlíček

KBD ZF JU v Českých Budějovicích

Ptačí společenstva urbánních ekosystémů

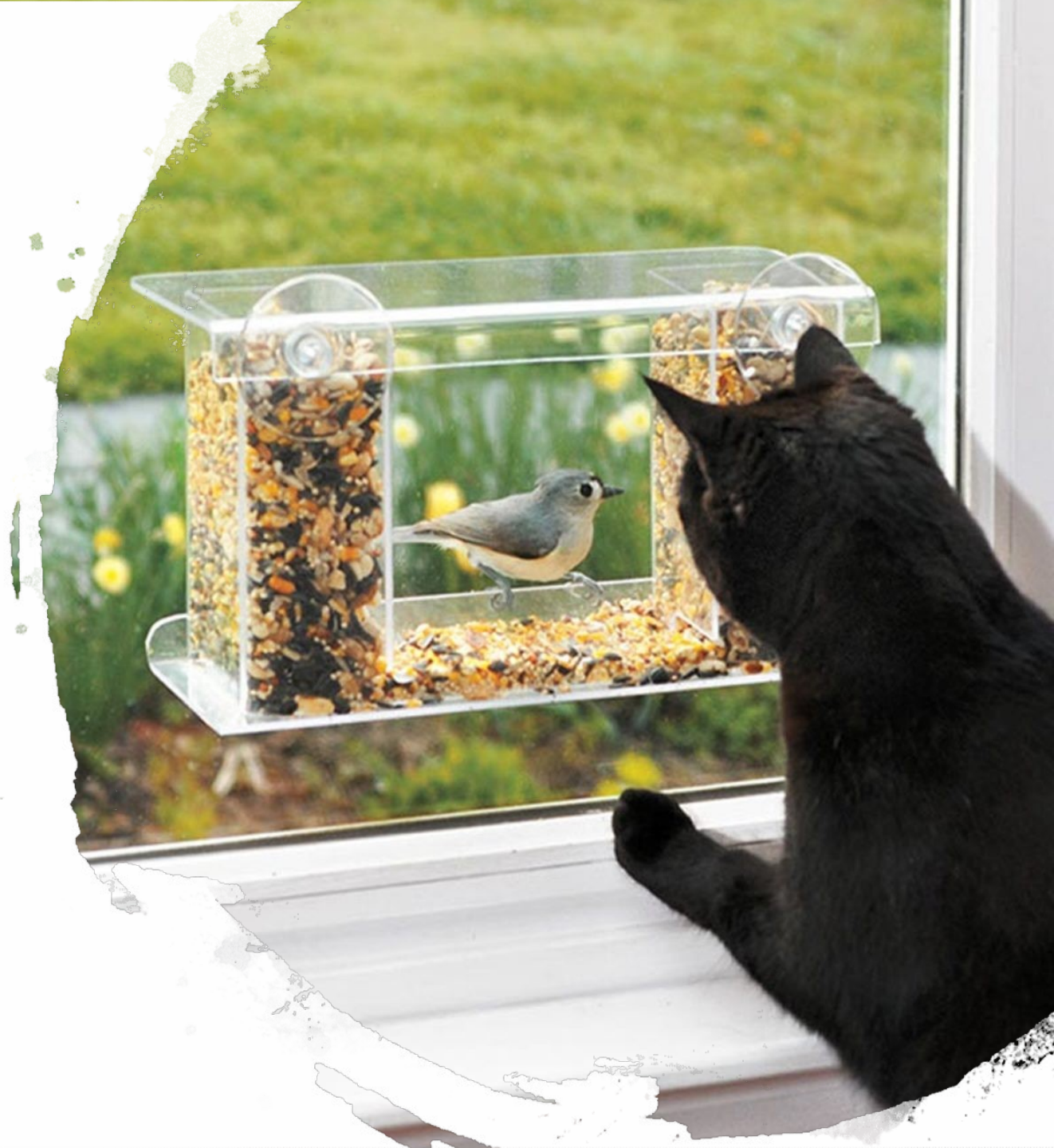

- Pestrá mozaika biotopů (budovy = skály, parky a další městská zeleň = lesy a rozptýlená zeleň, trávničky, mokřadní a vodní biotopy...)
- Neobvyklé zdroje potravy
- Mikroklima
- Méně predátorů (některých)

- Ve městech druhy lesní, rozptýlené zeleně, vodní a skalní, druhy čistě otevřené krajiny (luční) spíše chybí

- Lidská sídla mohou být útočištěm pro řadu druhů v okolní mrtvé krajině

Ptačí společenstva urbánních ekosystémů

- ALE!
- Pasti a nástrahy (skleněné plochy, doprava)
- Predátoři (někteří)
- **Nedostatek některých (velice důležitých) zdrojů potravy**
- Znečištění prostředí
- Nevhodná a přehnaná péče o zeleň (ztráta úkrytů, hnízdišť a potravních zdrojů), nevhodné druhy a odrůdy (vliv na nedostatek potravy a množství vhodných hnízdišť)
- Lidská sídla mohou být pro ptáky pastí

Co očekávají ptáci od městské bylinné vegetace?

- Potravní zdroje v době krmení mláďat
  - Bezobratlí
- Potravní zdroje pro dospělé v hnízdní době
  - Bezobratlí, semena
- Potravní zdroje pro semenožravé mimo dobu hnízdění
  - Semena, z části nahrazeno krmítky

Způsob lovu potravy

- Za letu nad plochami (vlaštovka, jiříčka) – na typ porostu není asi větší nárok (kromě vysoké abundance hmyzu)
- Chůze/poskakování po zemi (kos, špaček, vrabec, konipas atd...) – nízký a(nebo) řídký porost

Způsob lovu potravy

- Gleaning (pěnicovití, sýkory, vrabec) – spíše keře, ale i „tvrdá“ bylinná vegetace
- Hawking (lejskovití, umí ale kde kdo) – nutné místo k usednutí a vyčkávání
- „Vyzobávání“ semen rostlin (stehlík, vrabci...)
- Sběr semen na zemi (vrabci, strnadovití) – nízká a řídká vegetace

Jaký je ideální bylinný porost?

- Kombinace různých bylinných „mikrobiotopů“
  - Nízké a řídké porosty plevelů (merlíky, rdesna, jetele) na okrajích cest, louží, na sešlapávaných místech, chudších půdách apod.

Jaký je ideální bylinný porost?

- Kombinace různých bylinných „mikrobiotopů“
  - Ruderální porosty s vyšší „tvrdší“ vegetací (vysoké merlíky, kopřivy, bodláky...)
  - Nízký sečený trávník
  - Luční porost

Ideální péče o bylinnou vegetaci z pohledu ptáků

- Co největší mozaika (řada druhů nelétá moc daleko od hnízdiště)
- Čím pestřejší porost, tím lépe (více hmyzu i semen), původní druhy
- Vytvořit „nízký řídký ruderál“
- Nechat vzniknout „vysoký ruderál“ (nebo porost bodláků apod.)
- Udržovat nízké pravidelně sečené porosty

Další klíčové prvky

- Zdroj vody (pítka, louže) a bláta (louže)
- Keře a stromy
  - Původní druhy (bez černý, trnka, šípek)
  - Nezasahovat v hnízdním období!
  - Ponechat jako úkryt přes zimu!
- Přirozená (na budovách, keře – nejlépe rozsáhlejší, husté a trnité), popř. vyvěšování budek (jen tam, kde jsou splněny další podmínky, jako dostupnost potravy)

